

Technische vragen raadsvoorstel Kerkenvisie Koggenland

Met het vaststellen van de Kerkenvisie Koggenland wordt beoogd: 'Een visie op een duurzame toekomst voor de 13 kerken binnen de gemeente Koggenland, die als bouwsteen gebruikt wordt voor beleid op de korte termijn, waarmee een toetsingskader gegeven wordt voor eventuele ontwikkelingen bij (vrijkomende) kerkpanden binnen de gemeente.'

Voor het ruimtelijk beleid betekent dit dat: 'Mocht een kerk van functie veranderen, dan wordt gezamenlijk gekeken naar een passende functie. We zetten in op publieke en (sociaal)- maatschappelijke functies. Daardoor blijven kerken ook in de toekomst in gebruik als centrale en (eventueel deels) publiek toegankelijke functies. Te denken valt aan een maatschappelijke en/of culturele functie, zoals een dorps huis, zorgfunctie, of een combinatie van functies. Aandachtspunten zijn: - een goede spreiding van functies in een kern; - eventuele concurrentie met andere, reeds bestaande functies. - voorkomen dat een publieke functie gerealiseerd wordt in een pand wat niet bijdraagt aan de omgevingskwaliteit; - de invloed van de nieuwe functie op de directe omgeving van het kerkgebouw. De waarde van een kerk is vaak niet alleen het al dan niet monumentale karakter. Ook de nabije omgeving heeft veelal een waarde. Vaak staat de kerk in een (open), groene omgeving, centraal in de kern of in het voormalige dorpslint. Ontwikkelingen moeten bijdragen aan behoud van het pand, maar tegelijkertijd deze waarden niet aantasten. Door hierop in te zetten, blijven monumentale waarden van de kerkpanden en de directe omgeving behouden.'

CDA Koggenland heeft naar aanleiding hiervan de volgende technische vragen:

1. De gebruikers van de kerken zijn niet altijd de directe eigenaren. Is er in alle gevallen (ook) met de eigenaren gesproken, is er bijvoorbeeld met het bisdom gesproken over de RK-kerken?
Er is gesproken met de gebruikers van de kerkpanden. Veelal zijn dit ook de eigenaren van de kerken. In het geval van de Rooms-Katholieke kerken is ook gesproken met het door het bisdom benoemde parochiebestuur De Waterkant.
2. Zo ja, vinden de eigenaren dan ook in alle gevallen dat de kerken als gebouw behouden moeten blijven?
Alle partijen die wij hebben gesproken willen om verschillende redenen dat de kerkgebouwen zo mogelijk behouden blijven
3. Als de eigenaar van een kerkgebouw, of de ondergrond daarvan, en de gemeente van mening verschillen over toekomstig gebruik welke instrumenten heeft de gemeente dan om langdurige leegstand, met het risico op verpaupering tegen te gaan?
Rijks- en provinciale monumenten moeten in stand gehouden worden. Dit is de wettelijke verplichting die aan deze monumentenstatus vast zit. De gemeente heeft nauwelijks mogelijkheden om langdurige leegstand tegen te gaan.
4. Welke mogelijkheden heeft de gemeente om het langdurig braak laten liggen van een locatie die in eigendom is van een kerk tegen te gaan wanneer deze b.v. woningbouwontwikkelingen vertraagt of blokkeert?
De mogelijkheden die de gemeente heeft, zijn beperkt. Aankoop van de grond door de gemeente is de meest reële optie. Ook kan er een voorkeursrecht op gevestigd worden. Als de eigenaar van de grond deze wil verkopen, dan zal dit eerst aan de gemeente aangeboden moeten worden.
5. Ingezet wordt op het behouden van alle kerkgebouwen binnen Koggenland. Tegelijkertijd constateert u dat er steeds minder vrijwilligers zijn die zich inzetten voor dat behoud. Welke mogelijkheden ziet u voor het behoud van die gebouwen?
Zie het antwoord op vraag 3.
6. Het behouden van kerkgebouwen gaat veelal gepaard met hoge onderhoudskosten. Overweegt u daar als gemeente in bij te dragen en zo ja, op grond van welke regeling?
Op dit moment zijn er geen gemeentelijke regelingen voor onderhoud van kerkpanden.
7. Er wordt gesproken over een mogelijke status als 'gemeentelijk monument', graag ontvangen wij een overzicht van de gemeentelijke monumenten in Koggenland.

Er zijn geen gemeentelijke monumenten in Koggenland. Wel zijn er beeldbepalende panden, welke via de verschillende bestemmingsplannen beschermd worden.

8. U heeft bij het opstellen van de visie opgehaald dat een aantal gebruikers van kerken waarin culturele activiteiten plaats vinden, nu al aangeeft dat zij concurrentie ervaren van soortgelijke activiteiten elders in de dorpskernen. Door het in meer kerkgebouwen mogelijk te maken dat daar culturele activiteiten plaats mogen vinden wordt die concurrentie nog groter met het risico dat meerdere aanbieders dit niet volhouden. Welke instrumenten heeft u binnen de wet- en regelgeving om in die concurrentie regulerend op te treden?
De mogelijkheden hiervoor zijn beperkt. Bij het opstellen van toekomstig ruimtelijk beleid wordt bekeken of dit gereguleerd kan worden.
9. Voor het behouden van de kerkgebouwen zet u in op het mogelijk maken van publieke en (sociaal)- maatschappelijke functies. Waarom vindt u wonen of b.v. een kantoorfunctie geen functie die mogelijk kan worden gemaakt om een kerkgebouw te behouden?
Door in te zetten op (sociaal-)maatschappelijke functies, wordt zo dicht mogelijk bij het huidige gebruik en functie van de kerkpanden gebleven.
10. Mocht het niet lukken een publieke en (sociaal)-maatschappelijke functie zoals dorpshuis, zorgfunctie, of een combinatie van functies te vinden overweegt u dan sloop toe te staan of biedt u dan wel de mogelijkheid een woonfunctie of b.v. een kantoorfunctie toe te staan?
Voor de mogelijke sloop van kerkgebouwen gelden allereerst de regels van de geldende bestemmingsplannen. Op basis daarvan wordt beoordeeld of sloop toegestaan kan worden. Rijksmonumenten worden beschermd via de Erfgoedwet. De kerken in de gemeente zijn als volgt beschermd:
- *Rijksmonument: Hervormde Kerk in Ursem, Hensbroeker Kerk, Berkhouter Kerk, voormalige Hervormde Kerk in Scharwoude, De Groene Toren in Avenhorn en de voormalige Hervormde kerk in Oudendijk;*
 - *Provinciaal monument: Sint Bavokerk in Ursem en de Sint Victorkerk in Obdam;*
 - *geen monumentale status: Brakenkerkje in Obdam, Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskerk in Zuidermeer, Onze Lieve Vrouw van de Heilige Rozenkranskerk in De Goorn, De Sint Georgiuskerk in Spierdijk (het orgel is wel een Rijksmonument) en de Linh Son Tempel in Oudendijk.*

Daarbij moet ook opgemerkt worden dat de torens van de Rijksmonumenten in eigendom zijn van de gemeente. Sloop van deze kerkgebouwen kan dus alleen met instemming van de gemeente gebeuren.

Veelal geldt er voor door de gemeente aangewezen beeldbepalende panden een vergunningenstelsel. Slechts bij hoge uitzondering wordt een dergelijke vergunning verleend. Dat kan en mag alleen als instandhouding van het pand niet meer in redelijkheid gevraagd kan worden. De eigenaar moet dit aantonen. Het college is zeer terughoudend met het verlenen van een dergelijke vergunning. In voorkomende gevallen wordt altijd gekeken naar een andere oplossing. Dit is recent nog gebeurd bij het beeldbepalende pand in Grosthuisen waar een locatie van Warm Thuis is gerealiseerd. Samen met de eigenaar is daar gekeken naar een oplossing om het pand te behouden.

Johan Ursem
CDA Koggenland